

Design kolekce obuvi a galanterních výrobků z přírodního materiálu – juty, inspirovaný fázemi měsíce

Magdaléna Trčálková

Bakalářská práce
2012

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta multimediálních komunikací

Ústav designu oděvu a obuvi

akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Magdaléna TRČÁLKOVÁ**
Osobní číslo: **K07466**
Studijní program: **B 8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimedia a design - Design obuvi**

Téma práce: **Design kolekce obuvi a galanterních výrobků z přírodního materiálu - juty, inspirovaný fázemi měsíce.**

Zásady pro vypracování:

Vypracujte modelové řešení v rozsahu 1 pár dámské obuvi a 2 modely kabelek. Design modelů bude řešen s důrazem na fyziologické parametry a komfort chodidla.

Vaším úkolem je vypracovat originální estetické a působivé řešení tohoto typu výrobku při respektování funkčních a fyziologických požadavků konkrétního uživatele.

Svůj návrh dokumentujte v závěrečné písemné zprávě, která bude obsahovat začleňování a aplikaci fyziologických parametrů vašeho návrhu v požadovaném komfortu pro vybraného klienta, doložte kresebnými návrhy dokládající postup řešení ve formátu A4, v rozsahu minimálně 40 stran, dále poster 100 x 70 cm v tištěné podobě.

Součástí práce je i prezentace na CD-ROM ve dvou vyhotoveních a vypracování mood bordu ve velikosti 100 x 70 cm v tištěné podobě a na CD-ROM.

Na samostatném nosiči CD-ROM odevzdejte v minimálním počtu 10 kusů obrazovou dokumentaci praktické části závěrečné práce pro využití v publikacích FMK. Formát pro bitmapové podklady: JPEG, barevný prostor RGB, rozlišení 300 dpi, 250 mm delší strana. Formáty pro vektory: AI, EPS, PDF. Loga a texty v křivkách. V samostatném textovém souboru uveďte jméno a příjmení, login do Portálu UTB, obor (ateliér), typ práce, přesný název práce v češtině i v angličtině, rok obhajoby, osobní mail, osobní web, telefon. Přiložte svou osobní fotografii v tiskovém rozlišení.

Rozsah bakalářské práce: viz zásady pro vypracování

Rozsah příloh: viz zásady pro vypracování

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/umělecké dílo

Seznam odborné literatury:

Firemní literatura, prospekty.

Odborné časopisy: ARS Sutoria, MASTER IDEA PELLE, Kožařství, Textilní žurnál
zdroje z internetu

Historie oděvů, Clarie Wilcox BAGS , ISBN 978 1851 77 5861 W A VICTORIA and ALBERT
MUSEUM LONDON SW7

Heights of Fashion A History of the Elevated Shoe, Elizabeth Semmelback ISBN
978-1-934772-94-2

New Scandinavian Katherine E. Nelson. ISBN 0-8118-4040-9

LEXIKON MÓDA v proměnách času, Značky - Návrhář - Oblečení, Sylvia Jonas ISBN
978-80-7234-857-2

Boty, botky, botičky, Miroslava Štýbrová ISBN 978-80-7106-986-7

Vedoucí bakalářské práce: MgA. Jana Buch

Ústav designu oděvu a obuvi

Datum zadání bakalářské práce: 15. února 2012

Termín odevzdání bakalářské práce: 18. května 2012

Ve Zlíně dne 1. března 2012

doc. MgA. Jana Janíková, ArtD.

Janíková
děkanka

Titor
doc. Mgr. Ivan Titor

ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užit své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 15.5.2012

Magdaléna Trčálková

.....
Jméno, příjmení, podpis

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

²⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3.

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užíje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělků jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídně k výši výdělků dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Práce popisuje vznik a myšlenku kolekce obsahující dva galanterní výrobky – kabelky a jeden pár obuvi. Tvary těchto produktů vychází z různých zobrazení fází Měsíce. Cílem a motivací pro vznik kolekce bylo použití maximálně dvou materiálů a vyrábět kolekci tak, aby nemusel být použit žádný přístroj poháněný elektrickou energií. Vzniklé produkty nejsou materiálově přehlceny a jsou vyrobitelné pomocí jednoduchých nástrojů. Hlavní výrobní technologie je háčkování a převažující materiál juta.

Klíčová slova: design, háčkování, kabelka, obuv, Měsíc, juta

ABSTRACT

This work describes the creation and the idea of a collection containing two bags and one pair of shoes. The shapes of these products are based on different displays of the moon phases. The goal and motivation for this collection was to use only two materials and not to use any machine that is powered by electricity. The resulting products aren't congested by materials and are producible by using simple tools. The main manufacturing technology is crocheting and prevailing material is jute.

Keywords: design, crochet, bag, shoes, Moon, jute

Vážím si pomoci a podnětných názorů mnoha lidí a jmenovitě jim tímto děkuji.

Děkuji MgA. Janě Buch za vedení mé Bakalářské práce a za podněty k řešení problémů, se kterými jsem se při tvorbě setkávala.

Děkuji doc. akad. soch. Janu Zamazalovi za ochotné a věcné debaty navádějící mě na čisté a chytré řešení designu.

Děkuji svým spolužačkám a kamarádkám Martině Bačíkové, Martině Skaličkové a Andree Macákové za přátelskou kritiku a pomoc při řešení drobných výrobních a konstrukčních problémů, ve kterých jsem si já sama nebyla jistá.

Děkuji fotografce Lucii Urban za spolupráci a nafocení mé kolekce společně s Ondřejem Jurčíkem, Evou Gartnerovou a Ondřejem Klusem.

Děkuji spolužačce Leoně Smržové za ušití saka podle mého návrhu k doplnění kolekce. Vážím si jejího času a nasazení, se kterým pracuje.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 18. května 2012

OBSAH

ÚVOD	7
I TEORETICKÁ ČÁST	8
1 ZADÁNÍ	9
1.1 INSPIROVÁNÍ	10
1.2 ZKOUŠENÍ.....	12
1.3 ZPRACOVÁNÍ	14
2 HLEDÁNÍ	16
2.1 VYPROFILOVÁNÍ.....	17
2.2 POZOROVÁNÍ.....	20
II PRAKTICKÁ ČÁST	23
3 NAVRHOVÁNÍ	24
3.1 VZOROVÁNÍ	25
3.2 ZOBRAZENÍ	35
3.3 APLIKOVÁNÍ.....	36
4 REALIZOVÁNÍ	41
5 PREZENTOVÁNÍ	42
ZÁVĚR	44
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	45
SEZNAM OBRÁZKŮ	46

ÚVOD

Svou práci a snahu o vytvoření několika sjednocených výrobků na dané téma si dovoluji uvést výrokem designéra Erica Morela. Ten jsem si poprvé přečetla v době, kdy jsem se já sama snažila o co nejvěrnější definici toho, co se právě pokouším vytvořit. Jeho myšlenky však nevyužívám proto, že bych snad nechtěla nebo neuměla zformulovat vlastní. Teprve usiluji o to, aby mé názory byly přímo zakotveny v designu, který vytvářím a zároveň z něj vycházely a promlouvaly. Věřím, že až se mi to jako designérce podaří, budu schopna své myšlenky správně vkládat do pouhých několika vět tak smysluplně a elegantně jako Eric Morel. Tuto jeho ideu se snažím zhmotnit ve své bakalářské kolekci, aby při pohledu na mou práci byla vidět, stejně jako ji zde cituji:

„V éře hojnosti by měl design spočívat ve vyjadřování hodnot a sdělení. Každý výrobek má vyprávět příběh, jaký dosud nezazněl. Jedině tak může návrhový proces dávat smysl a místo zatěžování našeho světa mu něco přinášet.“ (Bramston, 2010 cit. podle Eric Morel, 2008, s. 69)

Příběh mé práce je o jednoduchosti, ruční práci, srozumitelnosti a snaze vytvořit pomocí nenáročných nástrojů designové produkty. Během tohoto projektu se chystám tvořit s vydáním pouze své vlastní vlastní energie a použitím několika jednoduchých nástrojů, se kterými budu pracovat. Tato snaha je podmíněna myšlenkou připomenout, že k tvorbě kvalitního výrobku v oblasti obuvnictví a galanterie není potřeba náročných technologií či strojů, ale spíše onoho příběhu, který je podstatou designu dříve, než cokoliv hmatatelného začne vznikat. Výrobek pak ke svému nositeli promlouvá vždy, když ho má u sebe a nabízí mu názor či myšlenku, s níž si může pohrávat a rozvíjet ji.

Samotný příběh produktu však nevznikne bez snahy o přesah jeho fyzického výsledku spolu s postojem ke společnosti. Byť je obecně výsledek dokonale vypracován a esteticky hodnotný, nemůže to stačit, pokud designér svému výrobku neumí předat svůj názor. Příběh by se měl v hlavě tvůrce rodit a růst, dokud se nepromění v dospělý koncept, který tomu všemu dává podstatu. Designér s tímto uvažováním má dle mého názoru největší šanci vytvořit smysluplný výsledek. Usiluji tedy o to, aby mým cílem bylo uchopit koncept a vyprávět ho jako příběhými výrobky.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZADÁNÍ

Mé téma, „Design kolekce obuvi a galanteriích výrobků z přírodního materiálu – juty, inspirovaný fázemi měsíce“ pro kolekci vychází především ze snahy použít mou oblíbenou výrobní technologii – háčkování. Tento způsob tvorby se snažím spojit s výše citovanou myšlenkou Erica Morela. Do ní odraším svůj vlastní prožitek z této techniky a snahu poukázat na její možnosti v designu. Dalším směrodatným subjektem je materiál – juta. Pro mne dosud nepřiliš známý a nevyzkoušený, který zpracovávám právě háčkováním. Výběr juty byl zprvu čistě intuitivní. Lákala mě především její barva, kterou ihned po černé považuji za věčně krásnou a neokoukanou a její přírodní vzhled a nedokonalost jakoby čekala na ruční zpracování.

Materiál a technologie jsou dva určující požadavky, které jsou však stále příliš obecné na to, aby mě nasměrovaly k nějakému určitému vizuálnímu výsledku. Hledala jsem tedy inspirační zdroj, který by mi pomohl řešit především tvarové vyjádření výrobků. Snažila jsem se hledat v přírodě proporcčně čistý objekt, s nímž by se mi příjemně pracovalo v návaznosti na potřeby háčkovaného vzoru.

Mým cílem při pátrání po inspiraci bylo nalézt něco obecně známého, co se nebude muset dlouze představovat a vyvolávat zbytečné či zavádějící otázky. Navíc to bude něco vzdáleného až nedotknutelného, abych tím mohla být dostatečně fascinována a měla touhu to poznávat. Zároveň jsem však kladla na svůj inspirační zdroj, pro mě klíčový požadavek, který jsem si přímo propojila s výrobní technologií – háčkováním. Hledala jsem objekt se schopností měnit opakovaně svou podobu bez poškození. Stačilo mi nalézt tuto schopnost pouze obrazně. Nezáleželo mi tedy na tom, zda bude přírodní objekt, který zvolím, reálně a v cyklech měnit svou podobu. Dostačující je vizuální proměna, která je však pravidelná a vždy stejná. A právě proto jsem si zvolila jako inspiraci fáze Měsíce, neustále se opakující ve svém koloběhu bez narušení. Podobně totiž mohu i já měnit a přizpůsobovat tvar svých výrobků okolnostem tak, aniž bych jakkoliv poškodila materiál. I díky této schopnosti, něco neustále bez problémů přetvářet, je pro mě háčkování možnost tvorby inteligentní i prostá, jenž mě fascinuje svou skromností a schopností vytvářet velké množství vzorů a tvarů za použití jediného nástroje a materiálu ve spojení s lidskou energií. Tyto možnosti už sami o sobě vytváří nespočet inspirací k tvorbě, ale pro ucelenost kolekce vnímám inspirační zdroj jako podstatného pomocníka.

1.1 Inspirování

„Měsíc je náš nejbližší vesmírný soused a po slunci nejjasnější objekt na pozemské obloze a i bez dalekohledu na něm rozeznáváme řadu podrobností. Snadno také můžeme sledovat jeho měsíční fáze, které vedle změn ročních období patří k nejúžasnejším cyklům v přírodě.“ (Gabzdyl, 2006, s. 116)

Měsíc byl a je předmětem zájmu mnoha lidí. V minulosti se debatovalo o jeho vzniku a složení. Přiblížit se mu vyvolalo v 60. letech závody dvou mocností usilující o překonání vzdálenosti a získat prvenství v jeho dobytí. V té době jsme ještě nevěděli, zda na Měsíci existuje život, co jej tvoří, ani jak vznikl. „V roce 1959 sovětská sonda Luna 3 obletěla měsíc a poslala na Zemi první snímky odvrácené strany Měsíce, které ještě nikdo nikdy neviděl. Když se pak Jurij Gagarin stal prvním člověkem ve vesmíru, americký prezident ve veřejném projevu řekl: Přistaneme na měsíci a to ještě v tomto desetiletí. Ne proto, že je to snadné, ale proto, že je to těžké. Chruščov zareagoval schůzkou se svými generály na tajném místě v Gruzii, kde se rozhodlo o startu a přípravě lidské posádky na Měsíc.“ (The Planets, 1999) Tím začal speciální výcvik kosmonautů, práce konstruktérů, technologů a hledání geologů, kteří pátrali po vhodných místech pro přistání. V tomto období bylo získáno mnoho snímků povrchu Měsíce pořízených sondami vyslanými za účelem zmapovat jeho povrch. Už první snímky dokázaly, že povrch Měsíce je tvořen mnoha krátery různých velikostí způsobených nárazy meteoritů. Američané riskovali, když přerušili své zkušební lety a na konci roku 1968 vyslali v Apollu 8 první lidskou posádku na cestu okolo Měsíce. Rusové mezitím pracovali na Luně 15, která se měla dostat na měsíc a získat vzorek horniny, s níž se měla dopravit zpět na Zemi. Díky tomuto robotovi by nemuseli riskovat životy lidské posádky. V létě roku 1969 byly obě strany připraveny ke startu. První byla připravena Luna 15 a o pár dní později i Apollo 11. Sovětská Luna 15 ztratila signál a ztroskotala, ale Apollo 11 přistálo. Američané byli první. Posádka se úspěšně vrátila i se vzorky hornin nalezených na povrchu měsíce a díky tomu začali vědci postupně zjišťovat z čeho Měsíc vlastně je a jak vznikal. (The Planets: MOON, 1999)

Mým cílem je pozorovat měsíc, tak jak je to pro člověka nejpřirozenější - ze Země a sledovat jeho vizuální změny. „Měnicí se vzhled útvarů má na svědomí sluneční osvětlení, které se v průběhu 27 dní trvajících lunárního dne neustále mění.“ (Gabzdyl, 2006, s. 120) Tyto zobrazení si od něj půjčuji a používám je na tvarové řešení některých dílců.

Obrázek č. 1 (Gabzyl, 2006, s. 118)

1.2 Zkoušení

Před začátkem tvorby a jakéhokoliv uvažování nad výsledkem jsem se učila pracovat s jutowou, jelikož jsem neznala její vlastnosti projevující se při zpracování háčkováním. Zkoušela jsem si vyrábět a následně i likvidovat jednoduché výrobky různých velikostí a tvarů. Tuto fázi považuju za jednu s nejpodstatnějších, protože jsem se díky ní mohla vyvarovat mnoha banálním přístupům při samotném navrhování.

Zjistila jsem, že juta má dvě nevyhovující vlastnosti, se kterými je nutno počítat od začátku tvorby. Prvním je váha. Ta se stává problémem, pokud se používá silnějšího vlákna a zároveň hustějších ok. Výsledná příze je sice pevná a relativně odolná, ale hmotnost plochy je pro galanterii či obuv při větší ploše nevyhovující. Pro snížení hmotnosti se dá nahradit silné vlákno tenkým, háčkovat volnějším okem nebo kombinovat háčkovaný kus s jiným lehčím materiálem. Druhou komplikací je fakt, že juta pouští vlas tak silně, že i hotový výrobek nelze nosit bez zafixování vlasu. To se dá provést obyčejným lakem na vlasy s předchozím nachytáním volných vlasů na váleček určený k čištění oděvů. Bez této úpravy se musí počítat s přilnutím vlasu na okolní materiály a to je v případě tmavých materiálů dost viditelné.

„Juta jako materiál se běžně používá k výrobě obalových tkanin, pytlů, plachtovin a izolačních tkanin. Je to materiál rostlinného původu a získává ze stonků jednoleté tropické rostliny jutovníku tobočkovitého z čeledi lihovitých. Rostlina dorůstá výšky 2 – 5 m.“ (Teršl, 1987, s. 63) Juta se dobře barví, je relativně pevná a zároveň je odolná vůči mikroorganismům. Nevýhodou je její nasákavost a uvolňování vláken. Jedná se však o levný a dostupný materiál.

Obrázek č. 2

1.3 Zpracování

Háčkování, jako výrobní způsob používám a snažím se v něm neustále zdokonalovat, což je i jeden z důvodů proč jsem zvolila právě jutu – chtěla jsem se naučit něco nového.

„Háčkovaná textilie je tvořena z nekonečné nitě protahováním smyček. Pracuje se s háčkem a posledním okem – smyčkou, která je navléknutá na háčku. Háčkovat lze z jemné příze tenkým háčkem a vytvářet velmi jemné výrobky, nebo lze pracovat silným háčkem s hrubým materiálem a vytvářet výrobky objemné s hustým vzorem. Háčkovaný výrobek může být vypracován formou plochého kusu, nebo celistvého trojrozměrného výrobku. Lze vyrábět i malé motivy, které lze spojovat do velkých útvarů.“ (Syróvátková, s. 2)

Tento způsob tvorby nabízí příležitost opravy. Háčkovaný materiál nelze háčkováním poškodit, můžu svůj výrobek kdykoliv předělat nebo celý vypárat a materiál použít několikrát znovu. Navíc využívám pouze jeden nástroj a vlastní fyzickou energii. Jedná se tak o nenáročný způsob výroby vyžadující pouze lidský um. Nedá se však obecně mluvit o složité technologii, která by představovala speciální přípravu, naopak základní vzory by se daly označit za prosté a jednoduché. Výsledek, který však může vzniknout, je vždy originál a vyznačuje z něj kouzlo ruční práce.

To, že k tvorbě nepotřebuji použít žádnou energii, kromě mé vlastní je pro mě podstatná vlastnost a zároveň závazek, že všechny výrobky vzniknou stejně. Chci tak předvést myšlenku, že výrobek tvořený ručně je stejně tak dobrý jako výrobek vyrobený za pomoci strojů poháněný energií a že kontakt a čas strávený tvorbou není ztrátou času, ale zdokonalováním se v ruční práci a vymaněním se ze závislosti na energiích a složitých strojích.

Svou kolekci chci háčkovat jednoduchým vzorem, protože juta má nerovnoměrnou tloušťku a pokud bych použila náročný vzor, může být výsledná plocha příliš nerovnoměrná. Z toho důvodu je nutné zvolit i tvarově skromnější dílce.

Obrázek č. 3

2 HLEDÁNÍ

Kombinace materiálu, technologie a inspiračního zdroje však ještě neprofiluje vzhled ani koncept konečného produktu. To se začíná dít ve chvíli, kdy si rozeberu všechny možnosti tvorby a to ty reálné i nereálné, na základě čehož si vyberu směr, kterým budu tvořit. Postupně si tedy připomínám a uvažuji nad tím, co mi dovoluje a nedovoluje materiál, technologie a inspirační zdroj.

Materiál má omezené možnosti, které budu muset při tvorbě respektovat a vycházet z nich. Vím, že nemůžu pracovat s velkou plochou a to mě navádí na řešení drobnějších výrobků. Stejně tak se nebudu moct pohybovat v oblasti, kde je na výrobek kladena přílišná odolnost a působí na něj více vlivů, jelikož musím počítat se silnou nasákavostí juty.

Technologie je velmi flexibilní. Můžu dosáhnout mnoha tvarů a proporcí s ohledem na použitý materiál. Nejpodstatnější se pro mě stává navrhnout výrobky tak, abych je pouze háčkovala a nenarušila tak cíl energetické nenáročnosti použitím stroje poháněným elektřinou.

Inspirační zdroj ve své práci využiji k odvození tvarů dílců či součástí výrobků. Dá se to definovat jako jednoduché tvarové řešení odvozené od tvarů Měsíce v různých fázích z jeho zobrazení pozorovatelného ze Země.

Zároveň zde definuji základní myšlenku vycházející z výše uvedených faktorů, která mi již určuje koncept samotné tvorby. Minimální počet materiálů i náradí, jediný výrobce používající jednu výrobní technologii a žádná spotřeba elektrické energie.

2.1 Vyprofilování

Pro znázornění mé představy jsem vytvořila mood board, který odráží mé hledání na samotném počátku tvorby. Jedná se sběr fotografií, obrázků a jiných materiálů, které reagují na mé pocity a uvažování při tvorbě. Výsledkem je malá koláž inspirací navádějící mě v dalším uvažování.

Hledala jsem především už hotové produkty, ve kterých se objevuje tvarové řešení odpovídající měsíčnímu zobrazení, barevné kombinace v odstínech hnědé a béžové, háčkované nebo pletené vzory, umělecké ztvárnění měsíce a obecně inspiraci přírodou v designu.

Zdrojem se mi staly knihy o designu a designové časopisy či katalogy, staré časopisy o pletení a háčkování, časopisy a katalogy o moderním umění a internetové stránky a knihy studující Měsíc.

Vybrané fotografie a obrázky lepím vedle sebe a nechávám se jim ovlivňovat při navrhování.

Obrázek č. 4

Obrázek č. 5

2.2 Pozorování

Rozhodla jsem se pro malý primární výzkum realizovaný pozorováním lidí ve městě. Byla jsem v situaci, kdy jsem zjistila, že samotná idea a inspirační zdroj nestačí a že potřebuji vidět potenciálního uživatele a zkusit mu jít svým designem naproti. Strávila jsem tak několik desítek hodin pozorováním lidí na ulicích a hledala jsem výstřednosti i zvyky v používání kabelek, tašek a batohů.

Zaměřila jsem se na nošení tašek bez popruhu, protože uvažuji o tom, že ho na své výrobky neaplikuji, aby mi nenarušil tvarové řešení. Zároveň se v pozorování věnuji pouze taškám, kabelkám, případně aktovkám a obuv zde záměrně vynechávám, protože budu řešit obuv letní, zatímco pozorování realizuji v březnu.

Obecně mě design pozorovaných kabelek ničím nepřekvapoval. Poté co jsem se dokázala odpoutat od pouhého designu samotných kabelek, začala jsem vnímat jisté zajímavosti, které mě později ovlivnily. Nejpodstatnější je pro mě poznatek „otevřených tašek“, kdy klasická kabelka s držadly jednoduše funguje spíše jako kapsa, do které si její majitelka může kdykoliv sáhnout a rychle vytáhnout co potřebuje (obr. 5, str. 23). Tento způsob jsem později sledovala záměrně a začínám usuzovat, že pevné uzavření tašky nemusí být potenciální uživatelkou vyžadováno, ani za předpokladu, že v ní přenáší hotovost, doklady, klíče a jiné cennosti. Zajímavá je pak vlastnost kdy, kabelka bez popruhu, pouze s držadlem, umožní své nositelce schovat si v zimě ruce v kapsách (obr. 2, str. 23). Zaujala mne i vzdálenost mezi zemí a kabelkou, kdy ženám nevadí, že jim kabelka končí téměř u kotníku, což naznačuje že, mnohdy preferují držení držadla v ruce, místo na rameni.

Vybrané obrázky mají poukazovat na to, s čím jsem se setkávala nejčastěji a to ve významu nošení a používání tašek, ale i tvarového a barevného řešení.

Obrázek č. 6

Obrázek č. 7

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 NAVRHOVÁNÍ

Navrhovat začínám s přesvědčením, že hmotnost juty snížím kombinací s jiným materiálem, abych mohla použít hustější vzor, který bude držet tvar a bude lépe vypadat. Vytvářím si vzorník (str. 25-34) kde nacházím preferovaný vzor a hledám vhodný materiál ke kombinování.

Na základě konzultací a uvážení, že k háčkovanému vzoru nelze už přidávat nic strukturovaného, rozhoduji se pro hladkou usně, jako rovněž přírodní materiál. Vybírám silnější tloušťku, která bude udávat tvar výrobku a nebude se muset ztužovat. Zároveň však bude jemně konkurovat tloušťce uháčkované juty. Předmětem dalšího uvažování se stává barva usně, která se nakonec vyprofiluje v černou. Vybírám tak na základě barevného vzorníku (str. 29), kde přirovnávám další barevné kombinace k vybranému háčkovanému vzoru. Černá se ukazuje jako jedna z vhodnějších barev i z toho důvodu že s ní můžu ztvárnit zastíněnou část měsíce a juta pak vynikne jako osvětlená - viditelná část.

Všechny použitelné tvary si nejdříve znázorňuji vedle sebe (str. 35), abych viděla, s čím můžu pracovat a hlavně si sama znázornila měnící se fáze Měsíce. Zobrazuji zde 7 tvarů potenciálně použitelných na dílce.

Samotné navrhování už probíhá postupným skládáním a kombinováním vybraných tvarů. Vzniká tak série návrhů, s kterých následně vybírám návrhy pro výrobu (strana 36-41). Kabelka číslo jedna je psaníčko do ruky s uzavíráním na klopnu. Hlavní dílec je z usně, který tvoří celý zadní díl a přechází do klopny s uzavírání na protahovací pásek. Přední dílec je uháčkovaný z juty. Druhá kabelka je větší. Dá se použít na běžné nošení a nosit v ruce i přes rameno. Dno, boky a držadlo jsou z jednoho usňového dílce. Přední a zadní část je z juty. Kabelka nemá pevné uzavírání – věci se do ní ukládají dvěma neuzavíratelnými otvory. Obuv je sandál, který na noze drží ve špici a v patě. Prsty jsou chráněny zvednutou podešví ve špici. Svršek je usňový a podešev háčkovaná z juty.

K doplnění mé kolekce navrhuji pánské sako v barvách juty a usně. Tento kus není určen k žádnému výrobku z kolekce. Vzniká nezávisle jako snaha rozšířit kolekci o oděvní kus.

3.1 Vzorování

Vybraný háčkový vzor s černou usní (nalevo) a potencionální barevnou kombinací (napravo). Barevnost juty zůstává přírodní.

Vzor č. 1

Vzor č. 2

Vzor č. 3

Vzor č. 4

Vzor č. 5

Vzor č. 6

Vzor č. 7

Vzor č. 8

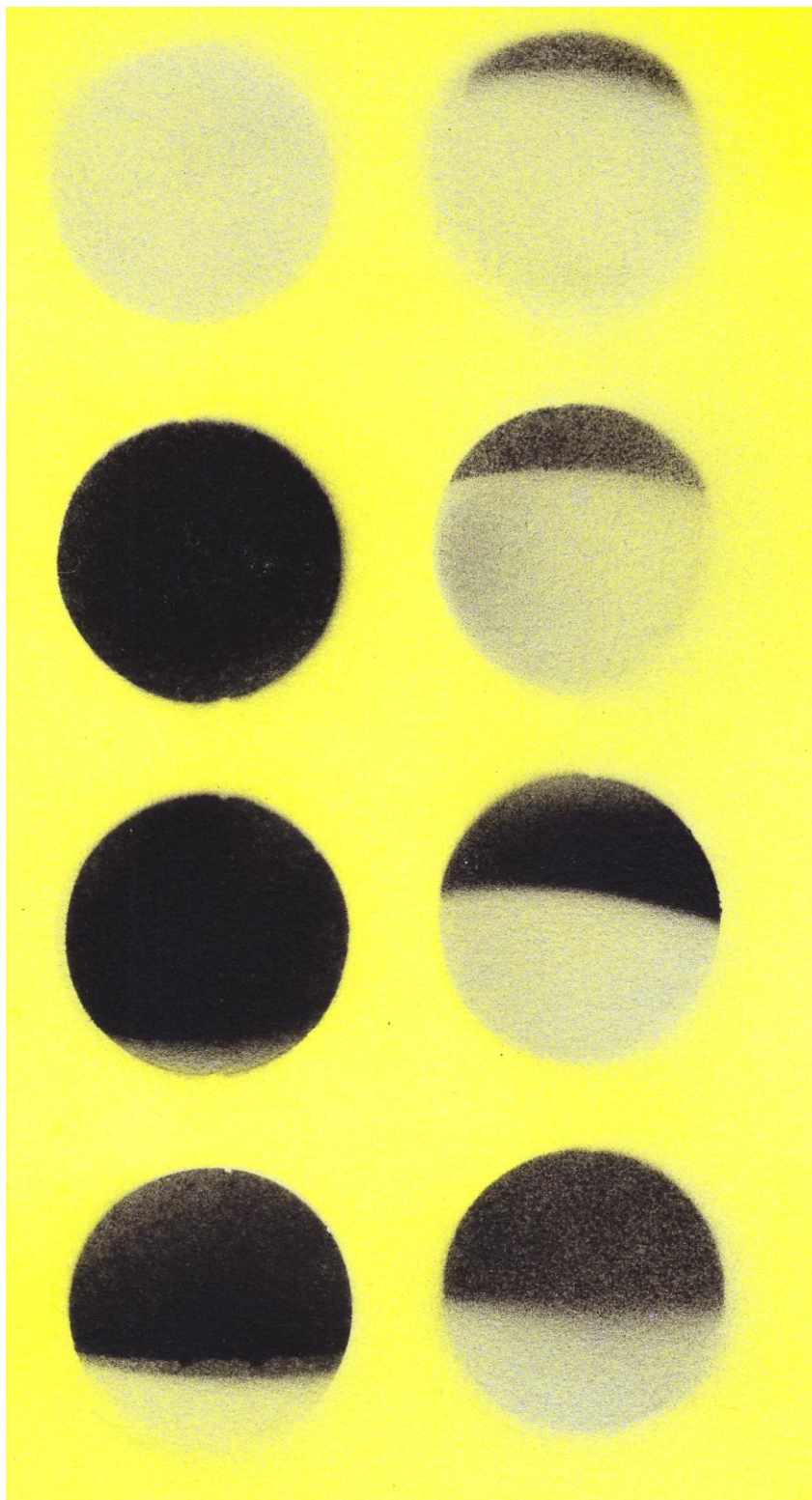

Vzor č. 9

Vzor č. 10

3.2 Zobrazení

Obrázek č. 8

3.3 Aplikování

Obrázek č. 9

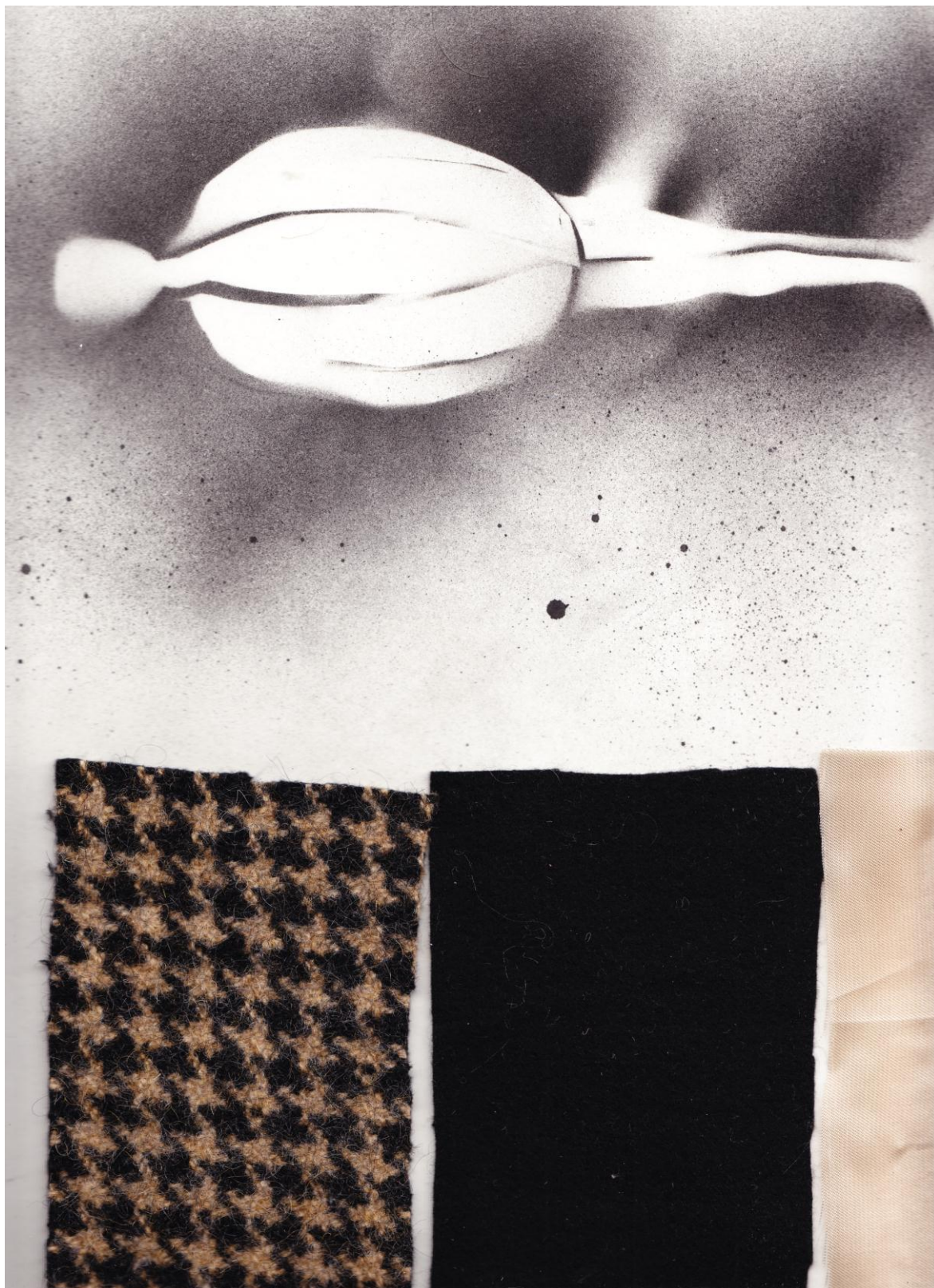

Obrázek č. 10

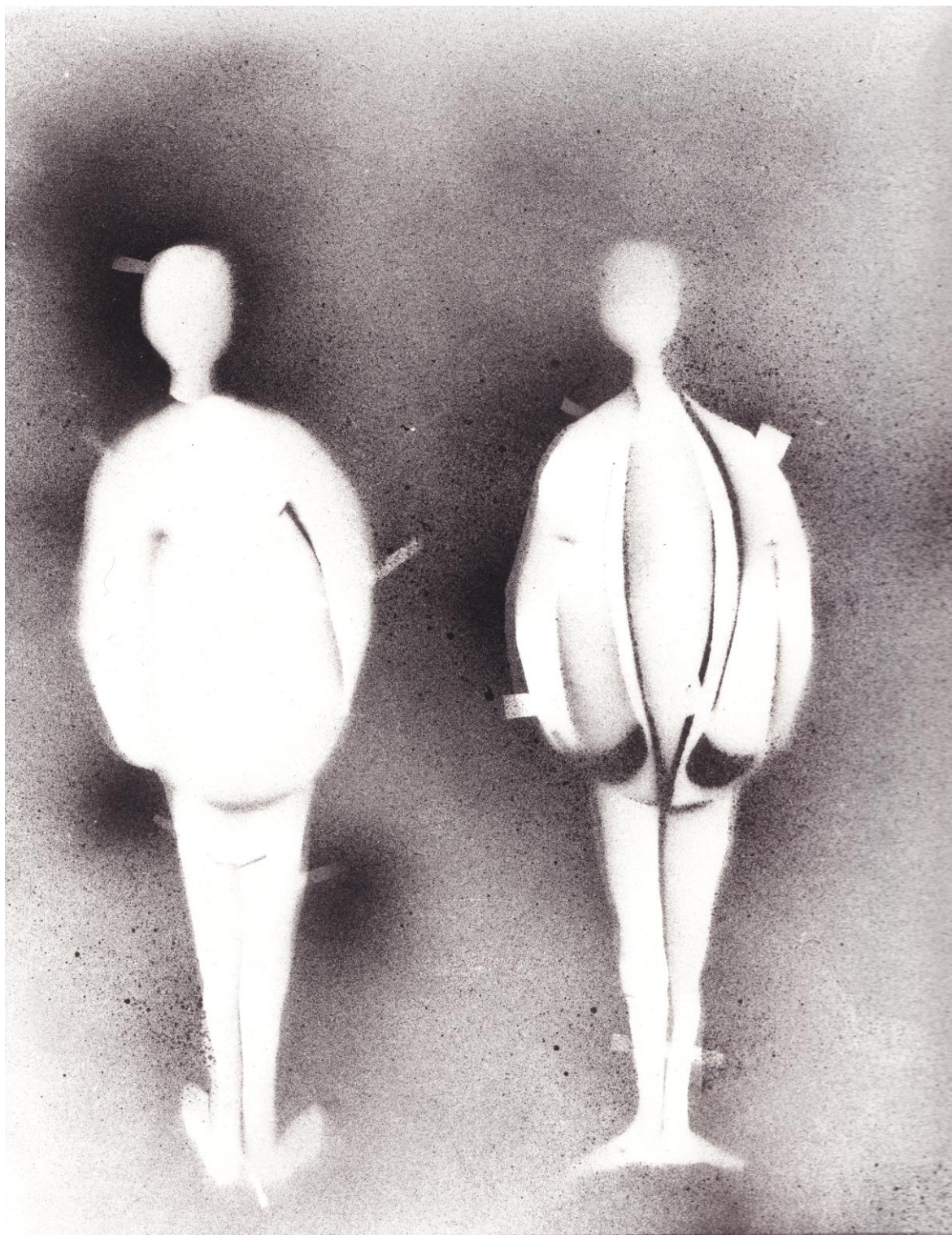
Obrázek č. 11

Pánské sako

Obrázek č. 12

Pánské sako

Obrázek č. 13

4 REALIZOVÁNÍ

Samotná realizace vychází z myšlenky vyrobit každý výrobek pouze ze dvou materiálů – juty a usně, přičemž kladu důraz na čisté tvary vycházející z inspiračního zdroje – měsíce. Ty se snažím dostat do maximálního počtu částí použitých na jednotlivých produktech tak, aby v něm byly snadno až prvoplánově rozpoznatelné. Záměrně nehledám složité tvarové kombinace, protože jsem přesvědčena, že háčkovaný vzor by tím vizuálně trpěl. Naopak hledám co nejjednodušeji použitelné tvary a plochy a pouze rozhoduji, která plocha bude háčkovaná, a která ji doplní jako usňová. Snažím se tak nalézt vyváženost mezi hrubostí háčkovaného povrchu juty a hladkostí usně. Ta je zde zastoupena ve srovnatelném měřítku jako juta nejen z důvodu materiálové vyváženosti, ale i za účelem snížení výsledné hmotnosti výrobků.

Výroba probíhá poměrně jednoduchým způsobem. Na začátku si vždy připravím usňové dílce, které po obvodu na daných místech perforuji a od nich pak začínám háčkovat. Na všech výrobcích je použit stejný vzor. Jedná se o pevný a utahovaný způsob háčkování. Usňové dílce využívám k určení a držení tvaru celého výrobku. Pomáhám si tak při háčkování udržet symetrii a tvarovou přesnost.

U výroby kabelek se jedná o vytváření na sebe navazujících ploch a nenarážím zde na větší komplikace. Důležité je počítat oka a háčkovat tak abych nepopřela tvar. Boty vznikají více prostorově a jsou tvarově náročnější. Setkávám se zde s komplikacemi a realizace se tak stává náročnou. Nelze téměř docílit výroby symetrického páru.

Sako je šité na stroji, tudíž jeho výroba nedodrží myšlenku výroby bez elektrické energie ani použití jednoduchých nástrojů. Dovoluji si to proto, že vzniká pouze jako doplněk a není součástí zadání. Důvod pro jeho výrobu je snaha aplikovat tvary měsíce i na oděv a dotáhnutí tohoto návrhu až k realizaci. Na sako je použita obleková tkanina s kohoutí stoupou. Záměrně výrazně jsou řešeny kapsy, které se otvírají a jsou tvarově odvozeny z Měsíce ve fázi nazývaní se poslední čtvrt.

5 PREZENTOVÁNÍ

Výrobky zde prezentuji fotografiemi nafocenými v Ježovském lomu. Jedná se o opuštěný pískovcový lom poblíž Uherského Hradiště. Těžil se zde písek a kámen do 70. – 80. let 20. století. Toto místo bylo ve starších třetihorách zaplaveno mořem. Nyní je zde písek a kámen pomalu zarůstající okolní krajinou.

Rozhodla jsem se pro toto prostředí na základě snahy dostat svou práci na „Měsíc“.

Fotografie jsou mírně rozostřené, až mlhavé aby tak vyjádřily, že Měsíc je pro běžného člověka stále neznámý prostor a můžeme o něm mít skreslené představy. Navíc pořídit fotografii na Měsíci není pro kosmonauta snadné. Musí mít speciálně upravený fotoaparát, který mu umožní fotografování z oběžné dráhy. Díky mnoha dostupným fotografiím pořízenými kosmonauty vyslanými na Měsíc se můžeme s jeho povrchem snadno seznámit. Víme, že na měsíci není voda ani vzduch a tedy žádný život. Jedná se o pustou krajinu posetou krátery vzniklými nárazy okolních těles. Povrch se skládá z hornin a jejich úlomků, které by se vzhledem daly přirovnat k písku na Zemi. Ten je však obroušený okolními vlivy přírody. Písek na Měsíci je neobroušený a ostrohranný. (Gazby, 2006, s. 90)

Na základě těchto informací jsem hledala kombinaci písečného a kamenitého povrchu, přibližující se Měsíci a fotografa, který by fotil netradičním fotoaparátem nebo nějakou nepohodlnou technikou.

Místem se mi stal zmíněný pískovcový lom. Fotografka fotí na digitální zrcadlovku, ke které ručně přikládá objektiv z analogového fotoaparátu. Focení tedy není úplně přirozené, šance na kvalitní snímek se zmenšuje, což vyžaduje větší úsilí a soustředění. Výsledkem jsou mlhavé jemně rozostřené fotografie.

Obrázek č. 14

ZÁVĚR

Dovolím si navázat na citát z mého úvodu a slovně definovat příběh mé práce. Kolekce, kterou jsem vytvořila, má vyprávět o jednoduchosti, ruční práci a samostatnosti. Směřovala jsme k tvorbě výrobků, tvořených bez použití jakékoliv energie kromě mé vlastní a s využitím jediných dvou materiálů, čehož jsem docílila.

Každý výrobek se dá tedy opět rozložit na jednotlivé materiály, které se mohou následně ekologicky zpracovat. Podstatné však je, že zde nejsou použity žádná lepidla ani jiné pomocné spojovače. Stejně tak zde není potřebná podšívka nebo vyztužení. Materiálová náročnost je proto nízká. I počet nástrojů je poměrně malý. Na výrobu jsem potřebovala tyto pomůcky: háček na háčkování, děrkáč, kladivo, nůž, nůžky a ocelové pravítko. Na úpravu hran je použit klič a čistící váleček s lakem na vlasy na zafixování vlasu.

Touto prací jsem získala zkušenosti s novým materiálem a nové dovednosti v háčkování. Potvrdila jsem si, že seznámení se s materiálem nelze podcenit.

Především jsem si ale uvědomila význam příběhu a konceptu v další rovině. Díky tomu, že jsem si vytvořila určité zadání a snažila jsem se cíleně tvořit pod určitou myšlenkou, neztrácela jsem čas nápady mimo téma. A i když výsledek nedosáhne dokonalosti nebo příběh nebude ukončený, je tam a to je snad nejdůležitější.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BRAMSTON, David, 2010. *Design výrobků Hledání inspirace*. 1. vydání. Přeložil Ivo MAGERA. Brno: Computer Press, a.s. ISBN 978-80-251-2914-2
- [2] FUCHSOVÁ, Heidi a Maria NATTEROVÁ, 1995. *Háčkování: Různé techniky háčkování s podrobnými popisy, schémata a barevnými fotografiemi* 1. vydání. Přeložila Milena Mrázová. Praha: Ikar spol. s.r.o. ISBN 80-85830-61-2
- [3] GABZYL, Pavel, 2006. *Měsíc*. 1. vydání. Praha: AVENTINUM s.r.o. ISBN 80-86858-22-7
- [4] Liberecká kraj. Historie háčkování. *www.opvk.eu* [online]. © 2011 [cit. 2012-5-15]
- [5] TERŠL, Stanislav, 1987. *Malá encyklopedie textilií a odívání*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství technické literatury, n.p. Typové číslo L21-E1-VI-31/82 327
- [6] *The Planets: Moon* [dokumentární cyklus]. Directed by David McNab, BBC. 1999

MOOD BOARD

- [7] *Ateliér*. Praha: občanské sdružení Společnost časopisu Ateliér. 30.6.2010, č. 14-15. ISSN 1210-5236
- [8] *Bags*. 2004. Amstersam: The Pepin Press.
- [9] *Ecological Design*, 2008. Italy: teNeues. ISBN 978-3-8327-9229-9
- [10] *hypeMAGAZINE*. Praha: X PUBLISHING s.r.o. 29.9.2005. ISSN 1214-0600
- [11] *Nový zlínský salon*, 1999. Zlín: Státní galerie ve Zlíně. ISBN 80-85052-33-4
- [12] PROCTOR, Rebecca, 2009. *1000 new eco designs*. United Kingdom: Laurence King Publishing. ISBN: 978-1-85669-585-5
- [13] *Package Design*, 2008. Köln: daab. ISBN 978-3-937718-59-0
- [14] *Praktická žena*. Praha: Český svaz žen ve vydavatelství MONA. 1974, č.7

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Pohled na odvrácenou stranu měsíce, pořízený posádkou Apolla 11 v roce 1969.

NASA, posádka Apolla 11. *Odvrácená strana měsíce* [fotografie]. 7/1969. In:

GABZYL Pavel. *Měsíc*. Praha: AVENTINUM s.r.o, 2006, s. 118.

Obr. 2 Juta

Obr. 3 Háček na háčkování

Obr. 4 Mood Board – strana 1

Obr. 5 Mood Board – strana 2

Obr. 6 Výzkum z ulice – foto 1 – 6

Obr. 7 Výzkum z ulice – foto 7 – 12

Obr. 8 Tvary měsíce

Obr. 9 Návrh kabelky - psaníčko

Obr. 10 Návrh kabelky – přes rameno

Obr. 11 Návrh obuvi

Obr. 12 Sako – materiály

Obr. 13 Sako – návrh

Obr. 14 Fotografie kolekce

